

Cuprins

Capitolul I

Considerații generale asupra competenței instanțelor judecătorești.....	5
Secțiunea 1. Privire generală asupra justiției.....	5
1.1. Conceptul de jurisdicție și înfăptuirea justiției în România	5
1.2. Caracterul monist consacrat de noul Cod de procedură civilă	10
Secțiunea a 2-a. Definiția competenței.....	13
Secțiunea a 3-a. Formele și modalitățile competente.....	16
3.1. Considerații preliminare.....	16
3.2. Competența materială funcțională	16
3.3. Competența materială procesuală.....	19
3.4. Competența teritorială a instanțelor judecătorești	21
Secțiunea a 4-a. Analiza normelor juridice de competență.....	22
4.1. Considerații generale privitoare la analiza normelor juridice de competență.....	22
4.2. Dispoziții generale cu privire la interpretarea normelor juridice de competență instituite prin noul Cod de procedură civilă.....	23
4.3. Analiza normelor juridice de competență prin raportare la caracterul normelor juridice de competență	25
4.4. Analiza normelor juridice de competență prin raportare la acțiunea legilor de procedură civilă în timp	27
4.5. Analiza normelor juridice de competență prin raportare la acțiunea legilor de procedură civilă în spațiu	30
4.6. Analiza normelor juridice de competență prin raportare la acțiunea legilor de procedură civilă asupra persoanelor	33

Capitolul II

Competența generală a instanțelor judecătorești.....	35
Secțiunea 1. Competența instanțelor de judecată în materia controlului de instituționalitate.....	35
Secțiunea a 2-a. Competența instanțelor de judecată în materia contenciosului administrativ.....	38
2.1. Competența tribunalului privind soluționarea în primă instanță a litigiilor de contencios administrativ.....	38
2.2. Competența Tribunalului București în soluționarea unor litigii de contencios administrativ	52
2.3. Competența curții de apel în materie de contencios administrativ.....	52

2.3.1. Competența curții de apel de a soluționa în primă instanță litigiile de contencios administrativ.....	52
2.3.2. Competența curții de apel de a soluționa recursurile împotriva hotărârilor pronunțate de către tribunale în primă instanță în materia contenciosului administrativ.....	58
2.3.3. Competența exclusivă a Curții de Apel București în soluționarea unor litigii de contencios administrativ.....	60
2.4. Competența Înaltei Curți de Casație și Justiție în soluționarea litigiilor de contencios administrativ.....	61
Secțiunea a 3-a. Competența instanțelor de judecată în alte materii.....	62
3.1. Competența judecătorilor în materia soluționării proceselor funciare.....	62
 Capitolul III	
Competența materială a instanțelor judecătorești în materie civilă după materie și valoare.....	66
Secțiunea 1. Precizări prealabile privind competența materială a instanțelor judecătorești.....	66
Secțiunea a 2-a. Aspecte generale despre competență.....	70
Secțiunea a 3-a. Aspecte derivate din analiza comparativă a competenței materiale reglementate prin vechiul Cod de procedură civilă cu cea reglementată prin noul Cod de procedură civilă.....	73
Secțiunea a 4-a. Competența materială a judecătorilor.....	77
4.1. Analiza de ansamblu a competenței materiale a judecătorilor din perspectiva vechiului Cod de procedură civilă și a noului Cod de procedură civilă.....	77
4.2. Competența de primă instanță a judecătoriei după materie și valoare, din perspectiva vechiului Cod de procedură civilă și a noului Cod de procedură civilă. Analiză comparativă.....	84
4.2.1. Competența de primă instanță a judecătoriei din perspectiva vechiului Cod de procedură civilă.....	84
4.2.2. Competența de primă instanță a judecătoriei din perspectiva noului Cod de procedură civilă.....	86
4.2.3. Competența judecătorilor de a soluționa litigiile referitoare la drepturi de creanțe în contextul noului Cod de procedură civilă prin raportare la prevederile vechiului Cod de procedură civilă.....	92
4.2.4. Competența judecătorilor de a soluționa cereri de valoare redusă.....	92

4.2.5. Competența judecătoriei ca instanță de control judecătoresc asupra hotărârilor organelor cu activitate jurisdicțională din perspectiva vechiului Cod de procedură civilă și a noului Cod de procedură civilă.....	96
4.2.6. Competența judecătoriei în alte materii din perspectiva vechiului Cod de procedură civilă și a noului Cod de procedură civilă.....	99
4.2.7. Competența materială exclusivă a unor judecătorii	105
Secțiunea a 5-a. Competența materială a tribunalului	109
5.1. Aspecte generale privind locul și rolul tribunalului în sistemul judiciar român.....	109
5.2. Aspecte generale referitoare la competența materială a tribunalului.....	111
5.3. Competența tribunalului ca primă instanță	113
5.3.1. Competența tribunalului în materie civilă	113
5.3.1.1. Competența tribunalului în materie civilă în contextul noului Cod de procedură civilă și al unor acte normative speciale.....	113
5.3.1.1.1. Aspecte generale.....	113
5.3.1.1.2. Aspecte particulare privind competența materială a tribunalului în materie civilă în raport cu materia și criteriul valoric în actualul Cod de procedură civilă.....	120
5.3.1.1.3. Competența tribunalului de a soluționa cererile în materie neevaluabile în bani	127
5.4. Competența tribunalului în materia conflictelor de muncă.....	129
5.4.1. Aspecte generale referitoare la conflictele de muncă	129
5.4.2. Conflictul colectiv de muncă.....	132
5.4.3. Conflictul individual de muncă.....	132
5.4.4. Părțile în conflictele de muncă	133
5.4.5. Coparticiparea procesuală (litisconsorțiu).....	136
5.4.6. Competența materială și teritorială a tribunalului în soluționarea conflictelor de muncă.....	136
5.4.6.1. Competența materială.....	136
5.4.6.2. Competența teritorială	140
5.4.7. Termenele de sesizare a instanței.....	143
5.5. Competența tribunalului în materie de creație intelectuală din perspectiva vechiului Cod de procedură civilă, a noului Cod de procedură civilă și a unor acte normative speciale	147
5.6. Competența tribunalului în materie de expropriere	154

5.7. Competența tribunalului în materie de adopție din perspectiva vechiului Cod de procedură civilă, a noului Cod de procedură civilă și a reglementărilor speciale în materie	157
5.8. Competența tribunalului în materie de reparare a prejudiciilor cauzate prin erori judiciare	162
5.9. Competența tribunalului privind recunoașterea sau încuviințarea executării silite a hotărârilor date în țări străine.....	166
5.10. Competența tribunalului ca instanță de apel	171
5.10.1. Precizări prealabile cu privire la noile reglementări aduse apelului prin Legea nr. 134/2010, Legea nr. 76/2012 pentru punerea în aplicare a noului Cod de procedură civilă și prin Legea nr. 2/2013	171
5.11. Hotărâri pronunțate de judecătoria în primă instanță supuse apelului.....	176
5.12. Hotărâri pronunțate de judecătoria care nu pot fi atacate cu apel....	180
5.13. Competența tribunalului ca instanță de recurs.....	182
5.13.1. Precizări prealabile	182
5.13.2. Hotărâri pronunțate de judecătoria fără drept de apel	184
5.13.3. Hotărâri pronunțate de judecătoria pentru care legea prevede direct calea recursului	185
5.13.4. Competența tribunalului în alte materii.....	186
5.13.4.1. Competența tribunalului în alte materii stabilită prin Codul de procedură civilă.....	186
5.13.4.2. Competența tribunalului în alte materii stabilite prin unele legi speciale	188
5.13.5. Competența materială exclusivă a Tribunalului Municipiului București	189
Secțiunea a 6-a. Competența materială a curții de apel.....	191
6.1. Precizări prealabile	191
6.2. Competența în primă instanță a curții de apel în alte materii decât contenciosul administrativ prevăzute de dispozițiile noului Cod de procedură civilă.....	193
6.3. Competența curții de apel ca instanță de apel.....	193
6.3.1. Precizări prealabile.....	193
6.3.2. Competența curții de apel de a judeca apelurile împotriva hotărârilor pronunțate de tribunal în temeiul Codului de procedură civilă	194
6.3.3. Competența curții de apel de a judeca apelurile împotriva hotărârilor pronunțate de tribunal în temeiul unor legi speciale	196

6.4. Competența curții de apel ca instanță de recurs.....	197
6.4.1. Precizări prealabile.....	197
6.4.2. Competența curții de apel de a judeca recursurile împotriva hotărârilor pronunțate de tribunal în apel.....	199
6.4.3. Competența curții de apel de a judeca recursurile împotriva hotărârilor pronunțate de tribunal în primă instanță fără drept de apel.....	201
6.4.3.1. Hotărâri pronunțate de tribunal în primă instanță fără drept de apel în temeiul Codului de procedură civilă.....	201
6.4.3.2. Hotărâri pronunțate de tribunale în primă instanță fără drept de apel în temeiul unor legi speciale, altele decât Legea contenciosului administrativ nr. 554/2004.....	202
6.4.4. Hotărâri pronunțate de tribunal care nu sunt supuse căii de atac a recursului la curtea de apel.....	203
6.5. Competența curții de apel în orice alte materii.....	205
6.5.1. Precizări prealabile.....	205
6.5.2. Litigii date în competența curții de apel prin vechiul Codul de procedură civilă și noul Cod de procedură civilă.....	205
6.5.3. Litigii date în competența curții de apel prin unele legi speciale.....	207
6.6. Competența exclusivă a Curții de apel București.....	207
Secțiunea a 7-a. Competența materială a Înaltei Curți de Casație și Justiție.....	208
7.1. Precizări prealabile.....	208
7.2. Secțiile Înaltei Curți de Casație și Justiție.....	212
7.3. Competența Înaltei Curți de Casație și Justiție de a judeca recursurile declarate împotriva hotărârilor curților de apel, precum și a altor hotărâri, în cazurile prevăzute de lege.....	216
7.3.1. Precizări prealabile.....	216
7.3.2. Recursurile declarate împotriva hotărârilor curților de apel.....	218
7.4. Competența Înaltei Curți de Casație și Justiție de a judeca recursurile în interesul legii.....	219
7.4.1. Precizări prealabile.....	219
7.4.2. Procedura de judecată a recursului în interesul legii.....	221
7.4.3. Decizia privind judecarea recursului în interesul legii.....	222
7.5. Sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea unor chestiuni de drept.....	223
7.5.1. Reglementare. Obiectul sesizării.....	223
7.5.2. Procedura de judecată.....	224
7.5.3. Conținutul și efectele hotărârii.....	226

7.6. Competența Înaltei Curți de Casație și Justiție în orice alte materii date prin lege în competența ei	227
Capitolul IV	
Competența materială a instanțelor judecătorești după valoarea obiectului cererii introductive de instanță.....	230
Secțiunea 1. Aspecte particulare reglementate prin noul Cod de procedură civilă privind competența materială a instanțelor judecătorești în materie civilă în raport cu criteriul valorii obiectului cererii introductive de instanță.....	230
Capitolul V	
Competența teritorială a instanțelor judecătorești.....	235
Secțiunea 1. Precizări prealabile.....	235
Secțiunea a 2-a. Competența teritorială generală (regula forum rei)	236
Secțiunea a 3-a. Competența teritorială în cazul procedurii necontencioase judiciare	239
Secțiunea a 4-a. Competența teritorială alternativă	241
Secțiunea a 5-a. Competența teritorială facultativă	252
Secțiunea a 6-a. Competența teritorială convențională.....	253
Secțiunea a 7-a. Competența teritorială excepțională.....	255
7.1. Precizări prealabile	255
7.2. Cererile în materie de tutelă și familie.....	257
7.3. Competența teritorială în cazul litigiilor privind bunurile imobile	258
7.3.1. Aspecte generale referitoare la bunuri	258
7.3.2. Competența teritorială în cazul acțiunilor imobiliare din perspectiva vechiului Cod de procedură civilă și a noului Cod de procedură civilă.....	260
7.4. Competența teritorială în cazul litigiilor referitoare la moștenire.....	265
7.4.1. Aspecte generale despre moștenire	265
7.4.2. Precizări prealabile cu privire la litigiile în materie de moștenire.....	267
7.4.3. Înțelesul noțiunii de „cel din urmă domiciliu al mortului”	268
7.4.4. Momentul până la care este aplicabilă norma de competență prevăzută de art. 14 din vechiul Cod de procedură civilă, prin raportare la dispozițiile art. 118 din noul Cod de procedură civilă.....	269
7.4.5. Aplicabilitatea normei de competență prevăzută de art. 14 din vechiul Cod de procedură civilă în cazul moștenitorului unic și art. 118 din noul Cod de procedură civilă	271

7.4.6. Concursul dintre norma de competență prevăzută de art. 14 și cea stipulată de art. 13 din vechiul Cod de procedură civilă prin raportare la concursul dintre norma de competență prevăzută de art. 117 și cea stipulată de art. 118 din noul Cod de procedură civilă.....	272
7.4.7. Situațiile în care se aplică regula de competență teritorială prevăzută de art. 14 din vechiul Cod de procedură civilă și art. 118 din noul Cod de procedură civilă.....	273
7.4.7.1. Litigiile referitoare la validitatea testamentului și la executarea dispozițiilor testamentare [art. 14 alin. (1) pct. 1 din vechiul Cod de procedură civilă și art. 118 pct. 1 din noul Cod de procedură civilă]	274
7.4.7.2. Litigiile privitoare la moștenire, precum și cele privitoare la sarcinile și pretențiile pe care moștenitorii le-ar avea unul împotriva altuia [art. 14 alin. (1) pct. 2 din vechiul Cod de procedură civilă și art. 118 pct. 2 din noul Cod de procedură civilă].....	274
7.4.7.3. Litigiile ce au ca obiect cererile legatarilor sau ale creditorilor defunctului împotriva vreunuia dintre moștenitori ori împotriva executorului testamentar [art. 14 alin. (1) pct. 3 din vechiul Cod de procedură civilă și art. 118 pct. 3 din noul Cod de procedură civilă].....	275
7.5. Competența teritorială în materie de societate.....	276
7.5.1. Aspecte generale.....	276
7.5.2. Sediul principal al societății.....	278
7.5.3. Domeniul de aplicare a normei de competență teritorială prevăzute de art. 15 din vechiul Cod de procedură civilă și art. 119 din noul Cod de procedură civilă	279
7.5.4. Stabilirea momentului în care societatea este considerată lichidată în fapt și în drept	280
7.6. Competența teritorială în materia insolvenței, falimentului și a concordatului preventiv.....	280
7.7. Competența teritorială exclusivă în privința cererilor formulate de un profesionist împotriva unui consumator	284
7.8. Competența teritorială exclusivă în materia cererilor pentru punerea sub interdicție judecătorească a unei persoane.....	284
7.9. Competența teritorială în materia cererilor pentru declararea morții unei persoane	285
Secțiunea a 8-a. Competența teritorială în alte situații prevăzute de Codul de procedură civilă	287

8.1. Competența teritorială în materie de divorț.....	287
8.2. Competența teritorială în materia partajului judiciar	296
8.3. Competența teritorială în materie de arbitraj privat	298
8.3.1. Reglementări aplicabile arbitrajului	298
8.3.1.1. Reglementări cu caracter general în dreptul românesc	298
8.3.1.2. Noțiune. Natura juridică a arbitrajului	299
8.3.1.3. Competența teritorială în materia arbitrajului.....	300
8.3.1.4. Calea de atac împotriva hotărârii pronunțate de către tribunalul arbitral în contextul vechiului Cod de procedură civilă și a noului Cod de procedură civilă.....	302
8.3.1.5. Reglementări cu caracter internațional	304

Capitolul VI

Incidente procedurale cu privire la competența instanței judecătorești sesizate cu soluționarea litigiilor de drept privat	305
Secțiunea 1. Precizări prealabile privind incidentele procedurale cu privire la competența instanțelor judecătorești sesizate cu soluționarea litigiilor de drept privat.....	305
Secțiunea a 2-a. Verificarea competenței.....	307
Secțiunea a 3-a. Prorogarea de competență	308
3.1. Reglementare. Formele prorogării de competență a instanțelor judecătorești	308
3.2. Prorogarea legală de competență a instanțelor judecătorești reglementată prin art. 123 din noul Cod de procedură civilă	308
3.3. Prorogarea legală de competență a instanțelor judecătorești reglementată prin art. 124 din noul Cod de procedură civilă	312
3.3.1. Reglementare. Sferă de incidență.....	312
3.3.2. Excepții de la aplicabilitatea principiului judecătorul acțiunii este și judecătorul excepției.....	315
3.3.2.1. Excepții de la aplicabilitatea principiului judecătorul acțiunii este și judecătorul excepției în cadrului procesului civil intern	315
3.3.2.2. Excepții de la aplicabilitatea principiului judecătorul acțiunii este și judecătorul excepției în cadrului procesului civil internațional.....	318
3.4. Prorogarea legală de competență a instanțelor judecătorești în cazul conexității	319
3.4.1. Reglementare. Diferențiere față de litispendență.....	319
3.4.2. Condițiile care trebuie îndeplinite cumulativ pentru a putea opera conexitatea	320

3.4.3. Modul de operare a prorogării de competență în cazul conexității.....	321
3.4.4. Dreptul de control al instanței superioare	322
3.5. Prorogarea de competență în cazul conexității internaționale	323
3.5.1. Reglementarea conexității internaționale în dreptul intern	323
3.5.2. Reglementări europene ale conexității internaționale	325
3.6. Prorogarea judiciară a competenței instanțelor judecătorești.....	326
3.7. Prorogarea convențională a competenței instanțelor judecătorești	326
3.7.1. Reglementare	326
3.7.2. Condiții	327
Secțiunea a 4-a. Litispendența – incident procedural referitor la competența instanței.....	328
4.1. Reglementarea litispendenței din procesul civil intern în accepțiunea noului Cod de procedură civilă.....	328
4.2. Condițiile impuse pentru a opera excepția litispendenței.....	328
4.3. Instanțele competente în soluționarea excepției de litispendență din procesul civil intern și soluțiile pe care le pot pronunța instanțele	329
4.4. Excepția de litispendență în procesul civil internațional.....	331
4.4.1. Reglementarea litispendenței internaționale în contextul noului Cod de procedură civilă.....	331
4.4.2. Condițiile care trebuie îndeplinite pentru a opera litispendența internațională.....	331
4.4.3. Suspendarea și repunerea pe rol a procesului în cazul litispendenței internaționale.....	332
4.4.4. Reglementări europene în materia litispendenței internaționale.....	333
Secțiunea a 5-a. Soluționarea situațiilor de necompetență.....	334
5.1. Considerații generale.....	334
5.2. Excepția de necompetență	335
5.3. Invocarea excepției de necompetență	336
5.4. Soluționarea excepției de necompetență și soluțiile pe care le poate pronunța instanța învestită cu soluționarea excepției de necompetență.....	340
5.4.1. Soluționarea excepției de necompetență.....	340
5.4.2. Soluțiile pe care le poate pronunța instanța învestită cu soluționarea excepției de necompetență și efectele hotărârii pronunțate.....	341
5.5. Conflictul de competență.....	343

5.5.1. Reglementare. Cazuri.....	343
5.5.2. Condițiile în care se poate invoca conflictul de competență	344
5.5.3. Suspendarea procesului	345
5.5.4. Soluționarea conflictului de competență și procedura aplicabilă	345
5.5.5. Reglementări speciale instituite prin noul Cod de procedură civilă în materia soluționării conflictelor de competență	346
5.5.6. Probele administrate în fața instanței necompetente.....	347
Secțiunea a 6-a. Strămutarea pricinilor	348
6.1. Reglementare	348
6.2. Formularea cererii de strămutare	349
6.3. Instanța competentă și judecarea cererii	349
6.4. Suspendarea judecării procesului.....	350
6.5. Hotărârea pronunțată de instanța care soluționează cererea de suspendare și căile de atac împotriva acestor hotărâri	351
6.6. Efectele hotărârii pronunțate de către instanța care soluționează cererea de strămutare	352
6.7. Formularea unei noi cereri de strămutare	353
Secțiunea a 7-a. Delegarea instanței de judecată.....	354
 Capitolul VII	
Concluzii. Propuneri de lege ferenda.....	356
Secțiunea 1. Concluzii	356
Secțiunea a 2-a. Propuneri de lege ferenda.....	359
2.1. Propuneri <i>de lege ferenda</i> în materia soluționării conflictelor de muncă.....	359
2.2. Propuneri <i>de lege ferenda</i> în materia competenței teritoriale a instanțelor judecătorești care soluționează cererile de divorț	360
2.3. Propuneri <i>de lege ferenda</i> privitoare la determinarea competenței judecătorești, prin corelarea art. 94 pct. 1 lit. j) din noul Cod de procedură civilă, care reglementează cererile evaluabile în bani în valoare de până la 200.000 lei, cu cele ale art. 1.025 din noul Cod de procedură civilă, care reglementează cererile a căror valoare nu depășește 10.000 lei	361
2.4. Propuneri <i>de lege ferenda</i> privind corelarea art. 471 din noul Cod de procedură civilă cu dispozițiile art. XIV din Legea nr. 2/2013 privind degrevarea instanțelor judecătorești în materia sancțiunii aplicabile pentru depunerea apelului sau recursului la o altă instanță decât cea a cărei hotărâre se atacă	361

2.5. Propuneri <i>de lege ferenda</i> privind o delimitare mai clară de către legiuitor a cazurilor în care devine incidentă competența teritorială generală și competența teritorială alternativă	362
2.6. Propuneri <i>de lege ferenda</i> privitoare la completarea dispozițiilor art. 117 din noul Cod de procedură civilă în materia competenței teritoriale a instanțelor care soluționează cereri referitoare la imobile	363
2.7. Propuneri <i>de lege ferenda</i> privind corelarea unor dispoziții legale instituite prin noul Cod de procedură civilă în materia calității procesuale a părților care pot invoca excepția de necompetență a instanțelor judecătorești.....	363
Bibliografie	365